

Dosarul nr. 3ra-910/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – O. Melniciuc

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – V. Negru, G. Dașchevici, A. Bostan

ÎNCHEIERE

03 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de către Tudor Domenti împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil de stabilire a pensiei și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 04 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, prin care s-a admis acțiunea depusă de către Tudor Domenti,

constată:

La 17 august 2020, Tudor Domenti, reprezentat de avocatul Igor Trofimov, a depus acțiune în contencios administrativ, care a fost concretizată prin cererea din 26 octombrie 2020, împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil de stabilire a pensiei și repararea prejudiciului moral (f.d. 3-5, 73-75).

În motivarea acțiunii a invocat că prin ordinul IGP nr. 581 ef. din 04 noiembrie 2019 au încetat raporturile sale de serviciu cu Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne, conform art. 38 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 288/2016 (după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie).

A menționat că, la 04 noiembrie 2019, reclamantul avea o vechime în muncă calculată de 24 de ani, 7 luni și 4 zile.

Astfel, la 21 noiembrie 2019, reclamantul s-a adresat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei cu cerere privind stabilirea pensiei pentru vechime în muncă în corespundere cu Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul

Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23 iunie 1993, la care a anexat *inter alia* carnetul de muncă și alte documente ce confirmă vechimea sa în muncă.

Prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei nr. 17/2019/31289 din 25 noiembrie 2019, notificată la 12 mai 2020, a fost refuzat în stabilirea pensiei pentru vechime în muncă, din motiv că nu îndeplinește condițiile art. 13 lit. a) din Legea nr. 1544/1993.

Nefiind de acord cu decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei nr. 17/2019/31289, reclamantul s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă, solicitând anularea acesteia și emiterea unei noi decizii prin care să i se stabilească și calculeze pensia pentru vechime în muncă.

Însă, prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale din 20 iulie 2020, cererea prealabilă a fost respinsă.

Reclamantul a apreciat ca fiind ilegal și neîntemeiat refuzul organului de asigurări sociale de a-i stabili pensie, deoarece la data depunerii cererii întrunea toate condițiile legale necesare stabilirii pensiei pentru vechimea în muncă, având o vechime în muncă de 24 de ani, 7 luni și 4 zile.

În opinia sa, la emiterea deciziei de refuz în stabilirea pensiei, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Orhei nu a ținut cont de faptul că potrivit ordinului nr. 20 din 29 ianuarie 2014, subdiviziunea în care a activat reclamantul are statut de subdiviziune specializată pentru combaterea terorismului.

Astfel, nu au fost aplicate prevederile art. 40 din Legea cu privire la prevenirea și combaterea terorismului, care statuează că ofițerilor de informații și securitate, procurorilor, militarilor, polițiștilor, altor angajați care îndeplinesc (au îndeplinit) serviciul în subunitățile specializate pentru combaterea terorismului li se calculează vechimea în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544/1993, după următoarea formulă de calcul: o zi și jumătate pentru o zi de serviciu; 3 zile pentru o zi de serviciu în perioada participării nemijlocite la operațiunile antiteroriste.

Respectiv, decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei nr. 17/2019/31289 din 25 noiembrie 2019 și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale din 20 iulie 2020, emis la cererea prealabilă, încălcă dreptul reclamantului la stabilirea și calcularea pensiei speciale – pentru vechime în muncă. Or, nefiind angajat în câmpul muncii și fiindu-i refuzată stabilirea pensiei pentru vechime în muncă, atât reclamantul, cât și membrii familiei sale sunt lipsiți de sursa legală de existență, mai ales că la întreținerea sa se află un copil minor.

Reclamantul Tudor Domenti a solicitat:

- constatarea ilegalității deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei nr. 17/2019/31289 din 25 noiembrie 2019, emisă la 16 martie 2020, prin care i-a fost refuzat în calcularea și stabilirea pensiei pentru vechime în muncă;

- constatarea faptului că prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei nr. 17/2019/31289 din 25 noiembrie 2019 i-a fost încălcat dreptul de a beneficia de pensie pentru vechime în muncă;

- obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită decizie privind stabilirea, calcularea și achitarea pensiei pentru vechimea în muncă, începând cu 04 noiembrie 2019, având la bază actele confirmative a vechimii în muncă;

- încasarea din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul său a sumei de 10 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral.

Prin hotărârea din 04 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis acțiunea depusă de către Tudor Domenti.

S-a declarat ilegală decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei nr. 17/2019/31289 din 16 martie 2020 privind refuzul în stabilirea pensiei lui Tudor Domenti conform certificatului nr. 48 din 18 noiembrie 2019, eliberat de Direcția resurse umane a Inspectoratului General al Poliției al MAI.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să efectueze calcularea și stabilirea cuantumului pensiei lui Tudor Domenti, luându-se în considerare certificatul nr. 48 din 18 noiembrie 2019, eliberat de Direcția resurse umane a Inspectoratului General al Poliției al MAI, cu achitarea pensiei începând cu 04 noiembrie 2019, în cuantumul legal stabilit.

S-a încasat din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul lui Tudor Domenti suma de 1 000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral.

În rest pretenția privind repararea prejudiciului moral s-a respins ca neîntemeiată (f.d. 80-87 recto-verso).

Hotărârea primei instanțe a fost pronunțată public, redactată integral (motivată) la 04 decembrie 2020 și a fost notificată Casei Naționale de Asigurări Sociale prin e-mail la 07 decembrie 2020 (f.d. 88) și pe suport de hârtie la 17 decembrie 2020, fapt confirmat prin avizul de recepție a corespondenței DS8000534991AS (f.d. 80). La 04 ianuarie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus prin e-mail apel motivat împotriva hotărârii din 04 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 92-93, 94-98), iar la 05 ianuarie 2021 l-a depus prin intermediul oficiului poștal (f.d. 99-103, 104).

Astfel, instanța de recurs constată că la demararea căii de atac în ordine de apel, Casa Națională de Asigurări Sociale a respectat termenul de atac instituit la art. 232 din Codul administrativ.

Prin decizia din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 04 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 127, 128-143).

În consolidarea soluțiilor prima instanță și instanța de apel au reținut că Tudor Domenti a activat în cadrul subdiviziunilor afacerilor interne începând cu 01 septembrie 1995 până la 04 noiembrie 2019.

Totodată, instanțele inferioare au constatat că perioadele 05 septembrie 2014 – 10 septembrie 2014; 01 octombrie 2014 – 30 decembrie 2014; 01 iulie 2015 – 05 septembrie 2015; 01 ianuarie 2016 – 18 martie 2016; 01 iulie 2016 – 11 septembrie 2016; 01 iulie 2017 – 24 martie 2017; 01 iulie 2017 – 19 septembrie 2017; 01 ianuarie 2018 – 28 martie 2018; 01 iulie 2018 – 10 octombrie 2018; 01 ianuarie 2019 – 23 martie 2019; 01 iulie 2019 – 30 august 2019, în care Tudor Domenti a activat în funcție de expert criminalist, în cadrul Secției tehnico-explozive a DTCEJ Centru a CTCEJ al Inspectoratului General al Poliției al MAI, urmează a fi luate în calculul vechimii în muncă cu înlesniri (avantaje) 3 zile pentru 1 zi de serviciu (1:3) și 1 zi și jumătate pentru o zi de serviciu (1:1,5), în temeiul Legii nr. 539/2001, Legii nr. 120/2017 și în baza ordinului MAI nr.431 din 12 noiembrie 2013 cu privire la atribuirea statutului de subdiviziune specializată pentru combaterea terorismului Secției tehnico-explozive a Direcției

tehnico-criminalistice a MAI cu modificările ulterioare, ordinul MAI nr. 366 din 12 octombrie 2005, ordinul MAI nr. 20 din 29 ianuarie 2014 (f.d. 11-12).

Prin urmare, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Orhei ilegal a refuzat prin decizia nr. 17/2019/31289 din 16 martie 2020 stabilirea pensiei lui Tudor Domenti conform certificatului nr. 48 din 18 noiembrie 2019.

În partea capătului de cerere cu privire la repararea prejudiciului moral, instanțele inferioare au notat că fiecare persoană care pretinde că a suferit, este în drept să-și estimeze prejudiciul adus, dar numai instanța de judecată este împuternicită de lege să aprecieze cuantumul prejudiciului moral, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de circumstanțele cazului concret, de personalitatea părților.

La capitolul prejudiciului moral pretins de reclamant, instanțele inferioare, dincolo de un dubiu rezonabil și în lipsa unor probe contrare, au apreciat ca verosimile și persuasive cele menționate în acțiune, precum că atât reclamantul cât și copilul acestuia au de suferit în urma respingerii cererii de stabilire a pensiei, limitarea în a beneficia de drepturi fundamentale incontestabile și care ar constitui un remediu echitabil pentru suferințele cauzate. Totodată, instanțele au considerat excesive sumele solicitate cu titlu de prejudiciu moral 10 000 de lei și, reieșind din caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat reclamantului, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, au conchis că suma de 1 000 de lei constituie un remediu suficient pentru repararea acestui prejudiciu.

La 04 iunie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus la Curtea de Apel Chișinău, prin intermediul poștei electronice și a oficiului poștal, recurs împotriva deciziei din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei recurate și emiterea unei decizii noi (f.d. 145, 146, 147, 148).

La 06 august 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus la Curtea de Apel Chișinău, prin intermediul poștei electronice și a oficiului poștal, motivarea recursului împotriva deciziei din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 152, 153-158, 159-164, 165).

În motivarea recursului a invocat că a efectuat act de verificare a dosarului personal al intimatului, la instituția de forță în care a activat Tudor Domenti, prin care se atestă că perioadele calculate de către Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne cu înlesniri (1:3) *de facto* urmează a fi calculate cu înlesniri în baza prevederilor pct. 8 lit. c) din Hotărârea Guvernului nr.78/1994, adică 1:1,5. Prin urmare, nu există temei de recalcularea vechimii în muncă a lui Tudor Domenti cu înlesniri de 1:3.

În opinia recurentei, instanța de apel nu a exercitat un control judiciar complet, în fapt și în drept, cu respectarea efectului devolutiv al apelului, asupra ceea ce a hotărât prima instanță, iar drept consecință a interpretat și aplicat în mod eronat normele de drept material și procedural pertinente speței, fapt ce a succedat adoptarea unei soluții nemotivate.

Cu referire suma adjudecată cu titlu de reparare a prejudiciului moral, recurenta a menționat că intimatul nu a prezentat nicio probă, niciun înscris justificativ, sau o explicație cu privire la temeiul suferințelor psihice, fizice, felul în care s-au manifestat acestea, durata și intensitatea acestora, sau alte circumstanțe importante pentru aprecierea justă și echitabilă a prejudiciului moral într-adevăr cauzat, fapt ce denotă netemeinicia acestui capăt de cerere.

Mai mult ca atât, din norma art. 10 alin. (2) din Codul administrativ se deduce că autoritatea publică urmează să se expună printr-un act administrativ individual asupra chestiunii cu privire la acordarea despăgubirilor pentru prejudiciile cauzate prin activitatea administrativă ilegală.

Așa, dacă o persoană care își revendică drepturile încălcate prin emiterea sau respingerea emiterii unui act administrativ individual, pretinde, totodată, și repararea prejudiciului cauzat prin actul administrativ ilegal, urmează să depună o cerere de reparare a prejudiciului către autoritatea publică care a emis o decizie în acest sens.

În speță, însă, intimatul nu s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere privind repararea prejudiciului cauzat prin decizia de refuz în stabilirea pensiei.

Prin urmare, acesta nu a respectat procedura prevăzută de legislație, iar capătul de cerere privind repararea prejudiciului moral urmează să fie declarat inadmisibil în temeiul art. 207 alin. (2) lit. f) coroborat cu art. 208 din Codul administrativ.

La 02 septembrie 2021, Curtea Supremă de Justiție a notificat intimatului Tudor Domenti și reprezentantului acestuia, avocatului Igor Trofimov, copia recursului motivat depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, explicându-le dreptul de a depune referințe asupra criticilor formulate în recurs. Însă, până la examinarea admisibilității recursului, intimatul și reprezentantul acestuia nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au depus referințe (f.d. 167).

Conform art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 25 mai 2021 (f.d. 127). La 04 iunie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat (f.d. 145, 146, 147, 148). Potrivit avizului de recepție a corespondenței DS8002066313AS decizia motivată a Curții de Apel Chișinău a fost notificată recurentei la 22 iulie 2021 (f.d. 149). Motivarea recursului a fost depusă la 06 august 2021 (f.d. 152, 153-164, 165).

În atare circumstanțe, completul ajunge la concluzia că recurenta s-a conformat prevederilor legale stipulate la art. 245 din Codul administrativ privind termenul de depunere a recursurilor.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. În acord cu alin. (2) din art. 246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la

temeiurile menționate, ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeieri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă a statuat că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt,

pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de către recurentă este inadmisibilă.

Conform art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh